

KOMMUNEN VIKTIG FÖR LÅNGSIKTIGA LOKALA ENERGISAMARBETEN

- Två identifierade nyckelområden att fokusera på för att uppnå framgångsrika spillvärmesamarbeten är *den ojämna efterfrågan* och *behovet av reservkapacitet*.
- För att jämna ut efterfrågan över året kan lokala parter som kommun och industriföretag bidra genom att undersöka möjligheten att nyttja värmen jämnare.
- Det är inte resurseffektivt om energibolaget behöver investera i parallell produktionsstruktur – här finns mycket att vinna på ett mer integrerat samarbete mellan industriföretag, energibolag och kommun.

Resurseffektiva städer

Här har två nyckelområden identifierats som extra viktiga att fokusera på för att skapa framgångsrika spillvärme-samarbeten: *den ojämna efterfrågan* och *behovet av reservkapacitet*. Beträffande *den ojämna efterfrågan* ser vi att industriföretagen av produktionstekniska skäl ofta behöver leverera spillvärme jämnt över året, medan energi-företagen ofta efterfrågar värmen ojämnt, med hög efterfrågan på vintern och betydligt lägre efterfrågan under sommarhalvåret. Det är således av stor vikt att parterna (kommun, energibolag och industriföretag) medverkar till att hitta lösningar som skapar en jämnare efterfrågan över året. Kommunen kan exempelvis bidra genom att försöka öka värmeefterfrågan under sommarhalvåret, såsom genom att investera i utomhusbad. Även industrin kan bidra genom att försöka nyttja spillvärmen i den egna produktionen.

Gällande behovet av reservkapacitet är det mer samhällsekonomiskt effektivt om energiföretaget inte behöver investera i nya produktionsanläggningar för reservkapacitet,

om andra möjliga lösningar finns. Här kan ett närmare samarbete, och ökad tillit (genom "fair play" och välskrivna avtal), mellan industri- och energiföretag gällande reservkapacitet underlätta möjligheterna att hitta bättre lösningar. Innan energibolag investerar i egen reservkapacitet bör det således utredas om det finns befintlig kapacitet vid industriföretaget som kan nyttjas som reservkapacitet, eller om industriföretaget exempelvis kan investera i en ny panna som både kan användas i den egna produktionen och (genom avtal) som reservkapacitet i samarbetet med det lokala energiföretaget.

Vidare är det centralt att de aktörer som ingår i energisamarbetet har bred kännedom om de lokala förutsättningarna. Vår studie visar att samarbetet underlättas avsevärt när representanterna för aktörerna är personer med lokal förankring och god kännedom om lokala förutsättningar. Således är det av största vikt att det är personer med lokal förankring och god kännedom om de lokala förut-

sättningarna som är representerade vid förhandlingsbordet.

Vidare visar studien, och även tidigare forskning på området, att aktörer som lär känna varandra blir mer benägna att ta ett större ansvar och "dela på risken" i samarbeten. Lösningen på de två nyckelproblemen *ojämn efterfrågan* och *behovet av reservkapacitet* har att göra just med ansvarsfördelning, varpå det för att öka möjligheterna att finna långsiktigt hållbara spillvärme-lösningar är en fördel om representanterna för parterna lär känna varandra och får tillfälle att bygga upp ett förtroende sinsemellan.

Vår studie visar också på betydelsen av korta beslutsvägar eftersom kommunala beslut ibland utgör dellösningar på nyckelproblem. Vidare visar vår studie att en utomstående part (professionell konsult inom området, utan lokal förankring) med fördel bistår i formulerandet av avtalet mellan parterna. Detta har stor betydelse för att avtal skall kunna formuleras som långsiktigt kan godtas av alla parter i samarbetet. Vi ser att genom ett integrerat samarbete mellan industriföretag,

energibolag och kommun kan ytterligare effektivitetsvinster uppnås i skapandet av den resurseffektiva staden.

Centrala lärdomar för kommunen blir mot denna bakgrund vikten att tillvarata kommunens unika möjlighet att: a) signalera långsiktig vilja till att nyttja spillvärme i kommunen, såsom i arbetet med kommunala energiplaner; och b) bistå i det lokala energisamarbetet med korta beslutsvägar och ökad kunskap om möjliga lösningar på nyckelproblem. För övriga lokala aktörer är viktiga lärdomar av denna studie att tillse att det är representanter med lokal förankring och god kännedom om lokala förutsättningar som placeras vid förhandlingsbordet, samt att erfarna externa konsulter anlitas vid avtalsskrivningen. Viktiga lärdomar för EU/staten blir slutligen att se över existerande styrmedel, alternativt skapa nya, i syfte att få energibolag och industriföretag att bättre tillvarata spillvärme, genom riktat ekonomiskt stöd till sådana samarbeten.

Fullständig rapporttitel
Resurseffektiva städer – Framgångsrika lokala energisamarbeten

För resultaten ansvarar
Linda Wårell projektledare, Kristina Söderholm
och Charlotta Söderberg

Rapportnummer
2017:410

Vill du läsa mer
www.fjarrsyn och www.energiforsk.se

Här visa vi hur kommunen kan bidra till att fler långsiktiga spillvärmesamarbeten kommer till stånd. Det handlar om att erbjuda dellösningar på efterfrågeproblem och att långsiktigt signalera att kommunen vill nyttja spillvärme.